

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Den Haag
25 augustus 2008

Ons kenmerk
PO/46491

Uw brief van
20 juni 2008

Uw kenmerk
08-OCW-B-044

Onderwerp
stimuleren excellentie basisonderwijs

Bijlage(n)
1

1. Aanleiding

Op 28 november 2007 heeft uw Kamer de kwaliteitsagenda primair onderwijs 'Scholen voor morgen' (Kamerstuk 2007-2008, 31293, nr.1) ontvangen. In deze kwaliteitsagenda heb ik aangegeven excellentie in het basisonderwijs te gaan stimuleren. In deze brief vindt u de concrete uitwerking van deze maatregelen. Hiermee doe ik mijn toezegging gestand aan uw Kamer om te komen met een beleidsbrief over excellentie en hoogbegaafdheid in het primair onderwijs. Daarbij ga ik in op vragen die door verschillende fracties zijn gesteld tijdens de behandeling van de begroting 2008 en het algemeen overleg over de kwaliteitsagenda dit voorjaar 2008 over onder andere 'plusklassen', 'Leonardoscholen' en de aandacht voor hoogbegaafdheid op lerarenopleidingen. In uw brief van 20 juni 2008 heeft u mij gevraagd de 'zorgcomponent van hoogbegaafden' te betrekken bij mijn aanpak. Deze onderwerpen vindt u terug in deze beleidsbrief.

Om deze brief te schrijven, heb ik dankbaar gebruik gemaakt van informatie en inzichten van experts, ouders, hoogbegaafde kinderen, docenten, schoolleiders en vertegenwoordigers van de PO Raad, het Platform Kwaliteit en Innovatie, de Vereniging van Nederlandse Universiteiten (VSNU) en de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW). Ik heb de Inspectie verder onderzoek laten doen naar de 'plusklassen'. Het rapport is bijgevoegd (bijlage I)

Leeswijzer

In paragraaf 2 ga ik als eerste in op de definities van 'excellentie' en 'hoogbegaafdheid' en op de uitkomsten van wetenschappelijk onderzoek. In paragraaf 3 kunt u meer lezen over de stand van zaken in het basisonderwijs en ontwikkelingen rond hoogbegaafdheid zoals de 'plusklassen' en 'Leonardoscholen'. In paragraaf 4 ga ik in op mijn aanpak om excellentie te stimuleren bij cognitief toptalent. Paragraaf 5 bevat een korte samenvatting.

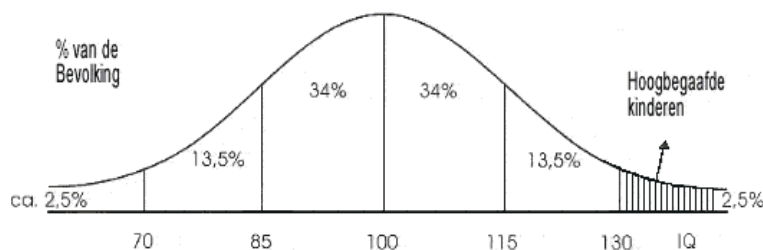
2. Excellentie en hoogbegaafdheid

Het basisonderwijs telde op 1 oktober 2007 bijna 6.900 basisscholen, ruim 142.000 mensen geven les aan ruim 1,5 miljoen leerlingen. Op een basisschool zitten gemiddeld ongeveer 220 leerlingen verdeeld over acht groepen: de meeste ervan ingedeeld per leerjaar, soms in combinatiegroepen. Leraren krijgen te maken met grote verschillen tussen leerlingen: variërend van leerlingen met een achterstand tot (hoog)begaafde leerlingen.

2.1. Definitie van (top)talent en (hoog)begaafdheid

Talent of begaafdheid geeft aan wat leerlingen in potentie kunnen. Talent is een meervoudig begrip. Naast linguïstische en wiskundige begaafdheden is er ook het talent om iets te creëren, is er muzikaal en sportief talent en wordt in toenemende mate het belang erkend van sociale intelligentie en het talent om sturing te geven aan de eigen en andermans ontwikkeling.¹ Toptalenten zijn leerlingen die op één of meer gebieden uitzonderlijk getalenteerd zijn in vergelijking met anderen.

Bij cognitieve talenten past het begrip intelligentie. Om die te meten, wordt gebruik gemaakt van intelligentietoetsen. Als het gaat om intelligentie, is er redelijk wat consensus tussen wetenschappers en de onderwijspraktijk over het gebruik van een IQ-toets om de mate van begaafdheid te herkennen.² Er wordt daarbij vaak onderscheid gemaakt tussen begaafdheid (een IQ-score van 121 t/m 129) en hoogbegaafdheid (een IQ van 130 of hoger). Deze definitie wordt bijvoorbeeld ook gehanteerd door het Landelijk Informatiepunt (Hoog)begaafdheid, dat voorlichting geeft over (hoog)begaafdheid aan basisscholen. Van de bevolking haalt 2,5% een IQ-score van 130 of hoger. Van de 1,5 miljoen leerlingen in het basisonderwijs zijn er in deze definitie ongeveer 39.000 hoogbegaafd. Dat betreft ongeveer één leerling per klas gemiddeld. Het aantal (hoog)begaafde leerlingen met een IQ van 121 of hoger ligt rond de tien procent, zoals onderstaand plaatje laat zien.

2.2. Definitie van excellentie

Bij excellentie gaat het niet zozeer om de potentie van leerlingen, maar om de feitelijke prestaties. Excellentie in het onderwijs veronderstelt dat talentvolle leerlingen tot ontwikkeling komen door goed onderwijs en zich zo onderscheiden via uitzonderlijke leerprestaties. Omdat deze brief ingaat op de rol van basisscholen bij het stimuleren van excellentie, is het nodig de leerprestaties van leerlingen te plaatsen binnen de kaders van de kerndoelen voor het primair onderwijs. Het gaat dan om kerndoelen voor vakken als Nederlands, Engels, Fries, rekenen/wiskunde, wereldoriëntatie, natuur en techniek, geschiedenis, kunstzinnige oriëntatie en bewegen. Om excellent te presteren binnen één of meer van

¹ Frames of the Mind, Gardner, H., 1983. Intelligence Reframed: Multiple Intelligences for the 21st Century, Gardner, H., 1999

² Bijvoorbeeld Guldemond et al, Rijksuniversiteit Groningen, 2006, Mooij en Hoogeveen et al, Rijksuniversiteit Nijmegen, 2007.

deze kerndoelen, zijn talent en uitdagend onderwijs alleen niet afdoende. Wetenschappers wijzen ook op het belang van doorzettingsvermogen, sociale vaardigheden, de thuissituatie, de invloed van vrienden en activiteiten in de vrije tijd bij het optimaal ontwikkelen van (top)talent.

2.3. Ruimte voor excelleren, ook in internationaal perspectief

Te weinig excellente leerlingen komen tot hun recht. Een belangrijk aandachtspunt is dat we relatief weinig hoogvliegers in huis hebben die ook internationaal tot de top behoren. Het Centraal Plan Bureau (CPB) constateert dit voor zowel het voortgezet onderwijs als het hoger onderwijs.³ Recent is dit voor het basisonderwijs bevestigd als het gaat om leesvaardigheid. In het primair onderwijs is sprake van een significante daling tussen 2001 en 2006 van het aantal Nederlandse leerlingen dat in staat is om een topniveau te halen. De achteruitgang van het gemiddelde leesniveau in Nederland wordt mede veroorzaakt door het kleiner worden van de groep goede lezers.⁴ De daling tussen 2001 en 2006 geeft aan dat het nodig is om deze negatieve ontwikkeling te stoppen en te zorgen voor een positieve ontwikkeling. Als we ervan uitgaan dat er in Nederland in potentie net zoveel (top)talent rondloopt op de basisscholen als in andere landen, dan is het relatief kleine aantal goede lezers in Nederland een aanwijzing dat we de lat hoger moeten leggen.

Deze constatering is niet nieuw. Zo heeft bijvoorbeeld in juni 2005 het Innovatieplatform (IP) de nota "Leren excelleren, talenten maken het verschil" uitgebracht. Dit platform stelt dat het Nederlandse onderwijs traditioneel vooral is gericht op het verkleinen van verschillen tussen mensen en noemt het vlakke Nederlandse landschap metaforisch voor de Nederlandse egalitaire cultuur. Het vraagt aandacht voor de urgentie van brede talentontwikkeling en pleit voor veel meer ruimte voor differentiatie en maatwerk in het onderwijs. 'Weet je te onderscheiden' moet het motto zijn.

2.4. Onderpresteren in het basisonderwijs, juist ook bij (hoog)begaafden

Te veel talent wordt niet optimaal ontwikkeld, bij 10% tot 18% van de leerlingen in het basisonderwijs is sprake van onderpresteren. Dit meldt de Onderwijsraad in haar rapport 'Presteren naar vermogen' (2007). De taal- en rekenprestaties van deze kinderen blijven achter bij wat mogelijk is gegeven hun intelligentie.⁵ Onderpresteren komt meer voor bij allochtone kinderen en bij kinderen met laag opgeleide ouders. Daarom voert OCW al lange tijd beleid gericht op het bestrijden van onderwijsachterstanden. Minder bekend is dat onderpresteren ook veel voorkomt bij hoogbegaafde leerlingen: 30% van de kinderen met een IQ rond de 130 en 60% van de kinderen met een IQ vanaf 150 is onderpresteerder. Oftewel: hoe hoger het IQ, hoe meer leerlingen onderpresteren. Oorzaken hiervoor op school zijn volgens hetzelfde rapport van de Onderwijsraad (2007) het ontbreken van een intellectueel klimaat (weinig waardering voor cognitieve prestaties, weinig flexibel lesprogramma en weinig mogelijkheden om extra modules te volgen). Ook de klasgenoten zijn van

---

³ CPB-rapport 'Excellence for Productivity', 2006.

⁴ Progress in International Reading Literacy Study, 2006. Zie rapport Expertisecentrum Nederlands. De onderzoekers constateren overigens ook dat bij meisjes sprake is van een significante achteruitgang in de leesvaardigheid.

⁵ Onderpresteren komt bijvoorbeeld meer voor bij allochtone kinderen en bij kinderen met laag opgeleide ouders. Juist om deze reden voert OCW al lange tijd beleid gericht op het bestrijden van onderwijsachterstanden. Bron: Onderwijsraad, 'Presteren naar vermogen' (2007).

invloed op de prestaties van (hoog)begaafde leerlingen. Talentvolle leerlingen lijken zich te richten naar de prestaties van hun vrienden, bijvoorbeeld om niet buiten de groep te vallen. Een andere oorzaak ligt bij de ontwikkeling van disfunctionele leerstrategieën: deze leerlingen vinden het lastig zichzelf nog doelen te stellen, zelfdiscipline op te brengen, en hebben soms een gebrek aan zelfvertrouwen. Dit onderpresteren bij kinderen met een zeer hoge intelligentie vertaalt zich ook naar te lage adviezen voor het voortgezet onderwijs, zo blijkt uit onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen.⁶ Slechts 64% van de hoogbegaafde leerlingen krijgt een advies voor vwo: naar de mening van de onderzoekers is dit gegeven hun talent een bijzonder laag aantal. Volgens de onderzoekers is een nuancering wel op zijn plaats. Zo haalt 86 á 90% van de hoogbegaafden onvertraagd het derde leerjaar van het vwo. Ook blijven de resultaten van hun toetsen voor Nederlands en wiskunde in het voortgezet onderwijs niet achter bij hun talenten.

2.5. De praktijk op basisscholen

Basisscholen en leraren in het basisonderwijs worstelen met de vraag hoe ze excellentie moeten stimuleren, in ieder geval bij de groep hoogbegaafde leerlingen. Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) heeft 8 juli 2008 een onderzoeksrapport uitgebracht over de opvattingen van schoolbesturen.⁷ Volgens een meerderheid van de besturen hoort het scheppen van een aanbod voor hoogbegaafde leerlingen tot de maatschappelijke taak van de school, tegelijk is twee op de vijf besturen van mening dat de school hierin nog tekort schiet.

Ander recent onderzoek onder docenten in het basis- en voortgezet onderwijs geeft wat meer gedetailleerde informatie over de praktijk op de meeste basisscholen:⁸

- Slechts 9% van de docenten in het basisonderwijs vindt dat hoogbegaafde leerlingen op hun school voldoende worden uitgedaagd.
- Slechts een kwart van de docenten vindt zichzelf capabel om hoogbegaafde leerlingen te helpen.
- Slechts een kwart van de docenten is van mening dat de school voldoende aandacht besteedt aan hoogbegaafden. De docenten noemen als redenen: (a) niet genoeg leraren voor begeleiding, (b) het ontbreken van kennis, (c) onvoldoende geld en (d) de zorg gaat uit naar andere zorgleerlingen. Op een kwart van de basisscholen is er een plan van aanpak.

3. Stand van zaken in het basisonderwijs

In deze paragraaf ga ik dieper in op de stand van zaken in het basisonderwijs, waarbij het accent ligt op (hoog)begaafde leerlingen. Zonder tekort te willen doen aan andere leuke en goede initiatieven in het land op het vlak van onderwijs aan (hoog)begaafden die nu mogelijk ongenoemd blijven, ga ik in op:

- 'vroegsignalering' en aanpassing van het onderwijsaanbod op de meeste basisscholen;
- de uitkomsten van het onderzoek door de Inspectie naar 'plusklassen';

---

⁶ Problemen bij hoogbegaafdheid, H. Guldmond et al, GION, 2003. Het onderzoek volgt een cohort leerlingen die in 1999 aan klas 1 van het VO begonnen.

⁷ De school bestuurd. Schoolbesturen over goed bestuur en de maatschappelijke opdracht van de school. SCP, juli 2008.

⁸ Hoogbegaafdheid in de praktijk. Februari 2008. N. van Kessel, ITS. In opdracht van het Onderwijsblad van de Algemene Onderwijsbond en het tijdschrift Talent. Er deden 1330 leraren basisonderwijs mee.

- de zorg in het licht van 'Weer samen naar school' en 'leerling-gebonden financiering';
- aandacht voor omgaan met verschillen en hoogbegaafdheid op de lerarenopleidingen;
- profilering van scholen voor hoogbegaafdheid: 'begaafdheidsprofiel' en het 'Leonardoconcept';
- de ontwikkeling van 'kinderuniversiteiten';
- een landelijk initiatief van de Stichting Cognitief Talent: de Toptoets;
- aparte maatregelen voor het stimuleren van excellentie binnen de muziek, dans en sport

3.1.' Vroegsignalering' en uitdagend onderwijs op maat

Door de Radboud Universiteit Nijmegen is onderzoek gedaan naar de condities voor succes bij onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen op de basisscholen.⁹ Dit onderzoek geeft aan wat basisscholen kunnen doen om hoogbegaafde leerlingen te herkennen en meer uitdaging te bieden.

Vroegtijdige signalering en ouderbetrokkenheid

Volgens de onderzoekers is het zo vroeg mogelijke screenen van leerlingen essentieel. Hiervoor zijn betrouwbare en valide instrumenten nodig en is het essentieel dat leerkracht(en) en ouders de resultaten samen bespreken. In de praktijk worden minstens drie instrumenten gebruikt, maar die voldoen niet allemaal aan de wetenschappelijke eisen. Kortom: er is ruimte voor verbetering.

Een uitdagend onderwijsaanbod

Na herkennen volgt het bieden van passend onderwijs. Daarbij zijn er grofweg drie opties:

- 'Verrijken' en 'indikken'. Uit het onderzoek blijkt dat verdieping en verbreding het vaakst wordt gehanteerd als leerarrangement. Verdieping, verbreding, thema's, projecten, extra vakken of leergebieden worden vooral aangeboden vanaf groep 5 en hoger. Bij 'verrijking' is het van belang dat tegelijk de reguliere lesstof wordt 'ingedikt'. Een aandachtspunt is dat de extra stof niet altijd wordt nagekeken en niet vermeld wordt op het rapport. De onderzoekers stellen daarom dat hoogbegaafde leerlingen nog te weinig worden gestimuleerd om over hun grenzen heen te kijken.
- Versnellen. Bij een derde van de hoogbegaafde leerlingen is sprake van versnelling, ofwel het overslaan van een groep of het doen van twee groepen in één jaar. Versnellen gebeurt vooral in de groepen 3 t/m 5. Er is vaak onzekerheid en discussie op de scholen over de wenselijkheid van versnelling, vooral rond de impact op de sociaal-emotionele ontwikkeling van een leerling.
- 'Plusklassen'. Uit het onderzoek van de Radboud Universiteit Nijmegen blijkt dat leerlingen vaak 'plusklassen' volgen vanaf groep 6 en hoger. Het gaat vaak om een aparte les van maximaal vier uur per week voor leerlingen van de school zelf: de 'binnenschoolse plusklas'. In sommige gevallen werken scholen samen bij het realiseren van een 'bovenschoolse plusklas'.

Naast deze mogelijkheden zijn nog andere werkwijzen mogelijk, zoals begaafdheidsprofiel scholen en Leonardoscholen. Die komen in §3.5 verder aan bod.

---

⁹ Succescondities voor onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen. 2007. T. Mooij, L. Hoogeveen, G. Driessen, J. van Hell en L. Verhoeven, ITS, Centrum voor Begaafdheidsonderzoek, vakgroep Orthopedagogiek, Radboud Universiteit Nijmegen.

Sinds 2001 subsidieert OCW de Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO). Deze stichting geeft voorlichting en ondersteunt basisscholen bij het omgaan met (hoog)begaafde leerlingen. Naast algemene voorlichting via een website en helpdesk zijn materialen ontwikkeld, zoals een checklist voor het schoolbestuur en management om vast te stellen of de school genoeg doet voor (hoog)begaafden. Er zijn methoden ontwikkeld die docenten helpen bij het lesgeven aan (hoog)begaafde kinderen en er wordt een training aangeboden voor het opzetten en geven van 'plusklassen'.

3.2. Inspectieonderzoek naar organisatie en bekostiging van 'plusklassen'

Ik heb de Inspectie onderzoek laten doen naar de 'plusklassen'. Het rapport is bijgevoegd (bijlage I). Ik herhaal hier kort de belangrijkste uitkomsten:

- Bijna altijd zitten in de 'plusklassen' niet alleen hoogbegaafde leerlingen. Het gaat ook om leerlingen die op taal- en rekentoetsen bovengemiddeld scoren, leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong, onderpresteerders, of leerlingen die meer uitdaging nodig hebben.
- Bij de toelating wordt gebruik gemaakt van instrumenten voor het herkennen van hoogbegaafdheid (digitaal handelingsprofiel, signaleringsprotocol), de feitelijke prestaties op Cito-toetsen, meningen van experts, de indruk van de leerkracht en informatie van de ouders. Het is het gehele beeld dat telt.
- Het aanbod is meestal verbreding, verdieping en extra vakken. Vaak wordt projectmatig gewerkt met aparte lesmaterialen en er is veel ruimte voor initiatief vanuit de leerling. De meeste scholen blijken op zoek naar geschikte leerstof.
- Bij de onderzochte scholen vindt de bekostiging plaats vanuit de reguliere middelen. Vaak in de vorm van vrij roosteren, meestal een dagdeel per week, van de begeleidende leerkracht. Er wordt van de ouders geen financiële bijdrage gevraagd, afgezien van het soms verzorgen van vervoer of bekostiging van een excursie. Eén school vraagt een bijdrage van vijf euro per leerling per keer.

De Inspectie merkt op dat er - los van de uitkomsten van dit onderzoek naar 'plusklassen' - signalen binnenkomen dat in sommige gevallen een verplichte ouderbijdrage wordt of werd gevraagd. De Inspectie stelt dat scholen van ouders een tegemoetkoming mogen vragen op vrijwillige basis en dat deelname aan bijvoorbeeld een 'plusklas' niet afhankelijk mag worden gesteld van een financiële bijdrage van de ouders. Met dat uitgangspunt ben ik het eens.

De Inspectie constateert dat in schoolplannen en schoolgidsen nu nagenoeg niets wordt beschreven over 'plusklassen' en de financiering en organisatie ervan. De Inspectie gaat ervan uit dat in de komende jaren zal verbeteren, zodat de externe verantwoording aan bijvoorbeeld Inspectie en ouders beter wordt. Uiteraard zal de inspectie in de komende jaren de beschreven ontwikkelingen blijven volgen zal – indien daartoe aanleiding bestaat – in het Onderwijsverslag haar bevindingen beschrijven.

3.3. De 'zorgcomponent' van hoogbegaafdheid.

In uw brief van 20 juni 2008 vraagt u mij de 'zorgcomponent van hoogbegaafden' te betrekken bij mijn aanpak. Ik heb uw verzoek zo geïnterpreteerd, dat u wilt weten of er ook aandacht is vanuit het departement en de scholen voor eventuele zorgen en problemen die spelen bij hoogbegaafde leerlingen. Dat is zeker het geval. In de recente gesprekken met ouders en hoogbegaafde kinderen is gebleken dat er bij een aantal ouders grote zorgen leven over het welzijn van hun kind en over de

situatie op school. Deze zorgen zijn begrijpelijk en de ouders staan hierin niet alleen, zoals ook wel blijkt uit onderzoeken die aangeven dat scholen worstelen met het geven van onderwijs aan deze groep. Aangezien de kleine schaal van de meeste basisscholen een beperkende factor is voor het verzorgen van passend onderwijs, is bundeling van krachten en expertise een goede optie. Vandaar dat sinds de jaren tachtig mijn departement samenwerking tussen scholen bij het verlenen van zorg stimuleert via het 'Weer samen naar school-beleid (WSNS). In eerdere rapportages aan uw Kamer en in de communicatie met de scholen is steeds aangegeven dat de structurele WSNS-middelen ook bedoeld zijn voor de zorg voor hoogbegaafde kinderen op de basisschool. Voor hoogbegaafde leerlingen met ernstige gedragsproblemen kan een rugzakje aangevraagd worden. Op die manier is er adequate ondersteuning voor hoogbegaafde kinderen met gedragsproblemen.

De eerder genoemde uitkomsten van recent onderzoek door het Sociaal Cultureel Planbureau en het ITS (zie paragraaf 2.5) kunnen zo geïnterpreteerd worden: veel schoolbesturen en leerkrachten zijn zich op dit moment bewust van de wenselijkheid van een adequate zorgstructuur op de basisschool, ook voor hoogbegaafden. De Inspectie constateert dat dit verhoogde bewustzijn op de scholen leidt tot de nodige activiteit op schoolniveau (zie bijlage). Uit gesprekken met interne begeleiders en zorgcoördinatoren tijdens de reguliere Inspectiebezoeken blijkt een toename van het aantal scholen dat aandacht geeft aan meer- en hoogpresteerders. Dit is een positief signaal.

3.4. Excellentie, hoogbegaafdheid en het opleiden van leraren

Tijdens de oriënterende gesprekken heb ik meermalen gehoord dat er meer aandacht op de lerarenopleidingen zou moeten zijn voor het herkennen en omgaan met hoogbegaafdheid. In dit licht is door de Christen Unie gevraagd naar de aandacht hiervoor op de lerarenopleidingen.

De wet schrijft voor dat bij algemene maatregel van bestuur bekwaamheidseisen voor leraren worden vastgesteld. Die zijn opgenomen in het Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel. Ze bieden een duidelijk aangrijpingspunt voor het omgaan met (hoog)begaafden. Zo geeft het besluit richtlijnen voor het organiseren van de lessen waarbij rekening wordt gehouden met de verschillen tussen leerlingen in een groep. Elke leraar moet aan de bekwaamheidseisen voldoen en het bevoegde gezag moet zorgen dat de leraar zijn bekwaamheid kan onderhouden.

In september presenteert staatssecretaris Van Bijsterveldt de kwaliteitsagenda voor het opleiden van leraren. Daarin wordt ingezet op de ontwikkeling van een kennisbasis, eindtermen en toetsen/examens waarbij voor de lerarenopleidingen basisonderwijs. Daarin zal in het bijzonder aandacht worden besteed zowel aan de taal- en rekenvaardigheden van toekomstige leraren als aan het stimuleren van excellentie, ook bij hoogbegaafden. Stimuleren van excellentie veronderstelt aandacht tijdens de basisopleiding voor het omgaan met gemêleerde groepen en het realiseren van een leer- en verbetercultuur. Het zou goed zijn als er daarnaast ruimte is voor specifieke scholing en specialisatie van leerkrachten die zich willen verdiepen in het omgaan met verschillen tussen leerlingen en het vroegtijdig signaleren van en omgaan met hoogbegaafdheid. Over de maatregelen voert staatssecretaris Van Bijsterveldt direct na uitbrengen van de agenda overleg met de lerarenopleidingen.

3.5. Profilering van basisscholen op hoogbegaafdheid en keuzevrijheid van ouders

Er is een klein aantal basisscholen dat zich specialiseert in het organiseren van onderwijs voor (hoog)begaafde leerlingen. Het gaat hier niet om initiatieven vanuit de overheid, maar om schoolbesturen die de aanwezige ruimte benutten om zich te profileren. Daarbij kan een rol spelen dat zij zo aantrekkelijker worden voor ouders van (hoog)begaafde kinderen. Basisscholen die zich profileren richting ouders van (hoog)begaafde kinderen doen er verstandig aan de *intake* en communicatie met ouders zorgvuldig vorm te geven, zodat ook (hoog)begaafde kinderen uit kansarme milieus toegang hebben tot deze scholen. De praktijk leert immers dat (hoog)begaafdheid bij dergelijke kinderen te vaak over het hoofd wordt gezien. Ik noem in het licht van deze profilering twee actuele voorbeelden: de groep begaafdheidsprofiel scholen die samenwerken met het CPS en de groep scholen die is aangesloten bij de Leonardostichting.

Begaafdheidsprofiel scholen

Deze basisscholen omschrijven zich analoog aan een groep scholen in het voortgezet onderwijs als 'begaafdheidsprofiel scholen'. Onder begeleiding van het landelijk pedagogisch centrum CPS geven deze scholen invulling aan kwaliteitseisen voor onderwijs en begeleiding aan (hoog)begaafde leerlingen. Kwaliteitseisen richten zich bijvoorbeeld op visie en plan van aanpak van de school voor hoogbegaafdheid, expertise van het lerarenteam, eisen aan didactiek en leermiddelen, werkwijzen rondom de zorg voor (hoog)begaafde kinderen en contacten met de omgeving van de school. In het kader van de wet Subsidiëring landelijke onderwijsondersteunende activiteiten (SLOA) ontvangt het CPS subsidie om dit met enkele basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs uit te werken.

Het Leonardoconcept

Verschillende basisscholen sluiten zich aan bij de Leonardostichting. In een jaar tijd is dit aantal volgens de Leonardostichting gegroeid van één naar ongeveer twintig basisscholen die naar verwachting na de zomervakantie gaan starten. Volgens deze stichting hebben hoogbegaafde kinderen behoefte aan uitdaging en contact met andere hoogbegaafde kinderen. Scholen die dit concept omarmen en zich aansluiten bij de stichting, plaatsen hoogbegaafde kinderen samen in een vaste groep en bieden hen een omvangrijk programma aan met een didactiek die aansluit bij hun denkvermogen. Er worden in de regel alleen kinderen toegelaten tot deze klas als hun IQ 130 of hoger is. Er vindt een uitgebreide *intake* plaats met de ouders en een observatie van het kind in de groep.

3.6. Kinderuniversiteiten

Kinderuniversiteiten zijn al langer lopende initiatieven van universiteiten, die op deze wijze een uitdagend en sprankelend aanbod tot stand brengen voor basisscholen. Universiteiten nodigen basisschoolleerlingen uit om colleges speciaal voor kinderen te komen volgen. Zo leren ze meedenken over wetenschappelijke vraagstukken en geïnspireerd te raken door de wetenschap. In het schooljaar 2007- 2008 hebben vijf universiteiten activiteiten ontplooid in het kader van een 'kinderuniversiteit'. Overigens draagt ook de Europese Unie bij aan deze manier om excellentie te stimuleren in het basisonderwijs. De Unie heeft zeer recent een beperkte subsidie gegeven voor de totstandkoming van een Europees netwerk dat zorgt voor kennisdeling en uitwisseling tussen universiteiten die hiermee bezig zijn in de verschillende landen van de Unie.

3.7. Een landelijk initiatief: de Toptoets

Een ander voorbeeld van een landelijke activiteit is de jaarlijkse Toptoets op het gebied van taal, rekenen en wereldoriëntatie, die sinds 1997 wordt georganiseerd vanuit de Stichting Cognitief Talent. Er vinden in meerdere rondes competities plaats totdat er een landelijke winnaar is. Voor die competitie worden uitdagende toetsopgaven gebruikt. De bekendheid en de populariteit van de Toptoets nemen nog steeds toe. In 2008 is de Toptoets voor de 12e maal gehouden. In de afgelopen jaren steeg het deelnemersaantal tot rond de 1100. De deelnemers zijn afkomstig van honderden basisscholen uit alle delen van het land. Door de toenemende bekendheid van de Toptoets en de aantrekkingskracht ervan verwacht de stichting dat het aantal deelnemers in ieder geval verder zal stijgen in de richting van 2500 tot 3000 jaarlijks. Dit is gebaseerd op het feit dat de Toptoets zich richt op de circa 10% beste leerlingen uit groep 8. Dat zijn de 20.000 leerlingen van de ongeveer 200.000 die elk jaar de overstap maken van het basis- naar het voortgezet onderwijs.

3.8. Maatregelen voor het stimuleren van excellentie in dans en muziek

Toptalent muziek en dans krijgt in het huidige Nederlandse onderwijssysteem onvoldoende de kans zich te ontwikkelen en kan hierdoor internationaal niet concurreren. Om tot een oplossing voor dit probleem te komen, is in 2007 een interactief traject gestart waarbij gesproken is met vertegenwoordigers van het dans- en muziekveld. De gesprekken die in dit kader gevoerd zijn hebben geleid tot een beter beeld van de belemmeringen ten aanzien van toptalent muziek en dans. De minister werkt op dit moment samen met het veld aan een verbetertraject om uiteindelijk een hogere kwaliteit van het voortraject muziek en dans te bereiken en hiermee een betere doorstroom van talent naar het hbo te creëren. Over de uitwerking hiervan zult u nader worden geïnformeerd. In deze brief zal ik me verder concentreren op het stimuleren van excellentie bij cognitief toptalent.

4. Een nieuw programma om excellentie bij cognitief toptalent te stimuleren

Een van de uitgangspunten is dat leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen en dat scholen hun onderwijs afstemmen op verschillen tussen leerlingen. Het gaat dan niet alleen om kinderen die zwakker presteren of juist gemiddeld, maar ook om talentvolle leerlingen en (hoog)begaafden. Wij willen scholen uitdagen de 'stille reserve aan leerkapitaal' aan te spreken, ook bij onze toptalenten. Dit is in de eerste plaats belangrijk voor de kinderen zelf en vanwege de wens van Nederland om zich te ontwikkelen tot een kennissamenleving.

Het is voor scholen nog moeilijk om excellente leerlingen (tijdig) te herkennen en vervolgens onderwijs op maat te bieden. De signalering en gedifferentieerde begeleiding moeten in een vroeg stadium gebeuren om talenten optimaal te ontwikkelen en om problemen in latere schooljaren en in het vervolgonderwijs te voorkomen. Ik heb daarom een concrete aanpak uitgewerkt voor het stimuleren van excellentie in het primair onderwijs. Bijzondere aandacht gaat uit naar hoogbegaafde kinderen, maar ik wil de aanpak niet daartoe beperken. Er zijn in het onderwijs vele initiatieven die (ook) gericht zijn op begaafde kinderen die niet onder de traditionele definitie van hoogbegaafdheid vallen. Ook voor

deze initiatieven wil ik nadrukkelijk ruimte bieden. Op deze wijze wil ik een impuls geven om de lat in het onderwijs hoger te leggen en onderpresteren van bijzondere talenten te voorkomen.

Deze aanpak sluit aan op eerder beleid en recent bekend gemaakte initiatieven in het kader van de kwaliteitsagenda PO. Ik stip hier de meest relevante maatregelen aan, die versterkend werken in samenhang met dit programma voor excellentie. Het gaat dan om:

- Opbrengstgericht werken stimuleren en het introduceren van referentieniveaus voor taal en rekenen ter verbetering van de leerprestaties van leerlingen op deze gebieden.
- Investeren in leraren. Om onderpresteren tegen te gaan, is het noodzakelijk om de juiste condities te creëren voor leraren en schoolleiders zodat zij het beste uit hun leerlingen kunnen halen. Er wordt geïnvesteerd in het carrièreperspectief en salarisverhogingen, professionalisering van leraren en versterking van het leiderschap van schoolleiders.
- Kinderen hebben daarnaast ook een stimulerende en uitdagende leeromgeving nodig. Ik heb extra geld beschikbaar gesteld zodat scholen hun leermiddelen kunnen moderniseren.
- Door het programma verbreding techniek in het basisonderwijs (VTB), dat sinds 2004 loopt en dat scholen in staat stelt op het gebied van techniek en wetenschap stimulerend onderwijs vorm te geven. Op dit moment hebben 2500 basisscholen een dergelijk VTB-profiel.
- Door het programma Talentenkracht, waarbij via vernieuwend wetenschappelijk onderzoek kennis wordt opgebouwd over het herkennen van bètatalenten van 3-5 jarige kinderen.

Bij het bepalen van deze nieuwe aanpak voor het stimuleren van excellentie in het primair onderwijs zijn gesprekken gevoerd met een breed samengestelde groep experts.¹⁰ We hebben twee gespreksrondes georganiseerd met ouders en (hoog)begaafde kinderen. Verder is gesproken met schoolleiders en docenten. De organisaties die de belangen van ouders behartigen, heb ik geraadpleegd in de 'ouderkamer' van 25 juni 2008.¹¹ Deze gesprekken hebben geleid tot de voorgestelde aanpak, die is besproken met de PO Raad en met de voorzitter van het PO platform Kwaliteit en Innovatie¹² en die ik hierbij nu aan u voorleg.

De kern van deze aanpak bestaat uit een nieuw stimuleringsprogramma gericht op cognitief toptalent, waarvoor 10 miljoen euro is vrijgemaakt in mijn begroting. Ik ben al gestart met de vormgeving van dit programma. Het is de bedoeling nog in 2008 een regeling te publiceren. Basisscholen en andere

---

¹⁰ De experts waren: Ton Mooij (hoogleraar onderwijskunde, open universiteit/universiteit Nijmegen), Lianne Hoogeveen (centrum begaafdheidsonderzoek, universiteit Nijmegen), Piet Helmholt (inspecteur van het onderwijs, portefeuillehouder onderwijs aan hoogbegaafde kinderen), Theo Capel (stichting cognitief talent), Jeroen Gommers (platform verbreding techniek), Jan de Lange (Freudenthalinstituut, programmaleider talentenkracht), Nora Steenbergen (Informatiepunt Hoogbegaafdheid SLO), Greet de Boer (Informatiepunt Hoogbegaafdheid CPS), Eleonoor van Gerven (bureau Slim), Grethe van Geffen (Mensa), Ria Havinga (Koepel Hoogbegaafdheid: namens HINT Nederland, Goochem, Mensa Nederland en Pharos).

¹¹ Hierin zijn vertegenwoordigd: de Landelijke Oudervereniging Bijzonder Onderwijs, Ouders & Co, Vereniging voor Openbaar Onderwijs, Nederlandse Katholieke Vereniging van Ouders.

¹² In dit platform zijn naast de PO Raad ook de organisaties voor management en bestuur, de algemene vereniging voor schoolleiders en de vertegenwoordigers van het personeel vertegenwoordigt.

partijen kunnen een startsubsidie krijgen voor excellentieprojecten op lokaal niveau en voor landelijke initiatieven waar basisscholen baat bij hebben als het gaat om het stimuleren van excellentie. Deze lokale en landelijke projecten kunnen starten in schooljaar 2009-2010. Ook dit schooljaar nog wil ik enkele beloftevolle projecten ondersteunen.

Met voldoende waardering voor uitzonderlijk talent voorkomen we dat (hoog)begaafde leerlingen zich buitengesloten voelen. Deze kinderen zijn erbij gebaat dat:

- basisscholen beter in beeld krijgen welke leerlingen op school het talent hebben om uitzonderlijke prestaties te leveren, dus wie de toptalenten zijn;
- basisscholen het onderpresteren tegengaan bij taal en rekenen en andere vakken met bijzondere aandacht bij de (hoog)begaafde leerlingen;
- basisscholen – waar nodig in samenwerking met andere scholen in de directe omgeving of bijvoorbeeld scholen voor voortgezet onderwijs en universiteiten - een rijke leeromgeving creëren voor leerlingen en (hoog)begaafden in het bijzonder. Bijvoorbeeld in de vorm van verrijkende onderwijsprojecten of 'plusklassen' met aandacht voor taal, literatuur, rekenen, wiskunde, techniek en wetenschap, wereldoriëntatie, vreemde talen (Engels), filosofie, sport, muziek;
- basisscholen meehelpen met het bevorderen van een cultuur waarin excellente prestaties gewaardeerd worden.

4.1. Hoofdpijnen van het stimuleringsprogramma

Gegeven de signalen uit de samenleving en het onderwijsveld kies ik voor dit programma voor een focus op cognitief toptalent. Daarmee wil ik uiteraard niet zeggen dat andere talenten onbelangrijk zijn. Rond muziek en dans zijn we ook – zoals u hebt kunnen lezen in paragraaf 3.8 – in overleg over specifieke maatregelen, die buiten het kader van deze regeling en dit budget zullen vallen.

Ik wil basisscholen ondersteunen bij het omgaan met cognitief talent door:

- schoolbesturen te stimuleren tot het opzetten van excellentieprojecten;
- het stimuleren van landelijke projecten;
- het stimuleren van aanbod vanuit universiteiten voor basisscholen.

Grondgedachte daarbij is steeds dat:

- kennis en methoden worden ontwikkeld waar nodig;
- dergelijke kennis en methoden worden vastgelegd indien succesvol;
- en dat sprake is van een verbreding van positieve ervaringen naar alle scholen (overdracht).

De experts en wetenschappers aan wie de contouren van mijn nieuwe stimuleringsprogramma zijn geschetst, zijn van mening dat dit een positief effect kan en zal hebben op de positie van hoogbegaafde leerlingen in het basisonderwijs.

Qua kennisopbouw zie ik onderscheid tussen het opdoen van praktijkkennis door scholen zelf en het wetenschappelijk borgen van die kennis samen met wetenschappers via experimenteel onderzoek.

Voor dat laatste type van kennisverwerving is het actieprogramma OnderwijsBewijs van belang (zie paragraaf 4.2). Dat programma richt zich bovendien strikt op hoogbegaafdheid, ofwel een innovatief onderwijsaanbod voor leerlingen met een IQ hoger dan 130. Het programma dat ik hieronder beschrijf en waarvoor nu extra middelen zijn vrijgemaakt, is voor een bredere groep cognitieve toptalenten en

stelt minder hoge eisen aan de wetenschappelijke criteria voor het verwerven van kennis en inzicht. Beide programma's versterken elkaar, juist ook op het punt van kennisopbouw. De resultaten van beide programma's zullen we na afloop ervan dan ook in samenhang bekijken.

Het stimuleren van 'excellentieprojecten' op lokaal niveau

De bedoeling is dat schoolbesturen geholpen worden bij het opzetten van een meer structurele aanpak, die erop gericht is excellente prestaties bij leerlingen te bevorderen en te waarderen en om maatregelen te nemen, die voorkomen dat (hoog)begaafde leerlingen zich vervelen of onderpresteren. De verbeterprojecten moeten overdraagbaar zijn en breder toepasbare kennis opleveren. De 'best practices' worden verspreid via bijvoorbeeld de website die basisscholen helpt van elkaar te leren (www.schoolaanzet.nl). Zo ondersteunen we directe actie die bovendien kennis oplevert voor de langere termijn. Daarbij bieden we ruimte aan verschillende soorten initiatieven. Scholen die hun leerkrachten verder willen professionaliseren op het voorkomen van onderpresteren van (hoog)begaafden, de lesstof willen 'verrijken', 'plusklassen' willen starten of die zich willen profileren, kunnen hiervoor een plan van aanpak indienen. Uit de aard van dit plan moet uiteraard wel blijken hoe de voorgestelde maatregelen zullen leiden tot meer excellentie en het voorkomen van onderpresteren bij (hoog)begaafden en een structurele verbetering van het onderwijsaanbod aan (hoog)begaafde leerlingen. Daarbij is het ook belangrijk dat de maatregelen elk kind een eerlijke kans - op basis van talent en prestaties - op toegang geven en liefst een breder effect hebben op de kwaliteit van het onderwijs op de betrokken scholen, bijvoorbeeld doordat de relatie wordt gelegd met brede talentontwikkeling en opbrengstgericht werken voor alle kinderen. Bij het opstellen van plannen verdient het bovendien de voorkeur dat schoolbesturen aandacht hebben voor samenwerking en bundeling van krachten (waar nodig) bij het stimuleren van excellentie.

Het gericht investeren in landelijke projecten voor basisscholen

Uit het overleg met experts en partijen die landelijk actief zijn, blijkt dat er goede ideeën en bestaande praktijken zijn die een steun in de rug verdienen. Ik vind het belangrijk dat we landelijk over kennis en kunde beschikken om scholen zo goed mogelijk te ondersteunen bij het stimuleren van excellentie bij onze toptalenten. Daarom wil ik extra geld geven aan landelijke projecten van non-profit organisaties voor de ontwikkeling van bijvoorbeeld lesmaterialen, (de validatie van) instrumenten voor (vroeg)signalering, de ontwikkeling van kwaliteitssystemen voor 'plusklassen' en 'profiel scholen' (begaafdheidsprofiel, Leonardoconcept). De ontwikkeling van een elektronische leeromgeving voor (hoog)begaafde leerlingen is een ander voorbeeld. Ook wil ik een cultuur van excellentie stimuleren via projecten met een landelijke dekking.

Het stimuleren van een uitdagend aanbod voor cognitief talent vanuit universiteiten

In het kader van dit stimuleringsprogramma heb ik overlegd met de Vereniging voor Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) en de Koninklijke Nederlandse Akademie voor de Wetenschap (KNAW). De gedachte is dat universiteiten bij uitstek een centrum voor toptalent en excellentie zijn en dat op deze instellingen vele mensen werkzaam zijn die een inspirerend voorbeeld kunnen zijn voor (hoog)begaafde leerlingen op de basisschool. Mogelijk zijn meer intensieve vormen van samenwerking denkbaar.

Een inspirerend voorbeeld is de actie van Robbert Dijkgraaf, die als winnaar van de Spinozaprijs een deel van het bijbehorende prijzengeld heeft gebruikt om samen met zijn studenten de basisscholen in te gaan en daar met jonge kinderen wetenschappelijke proefjes te doen. Dit voorbeeld om de band tussen wetenschap en onderwijs te verstevigen, is sindsdien door verschillende winnaars van de Spinozaprijs gevolgd. Ook De Jonge Akademie van de KNAW, die onder andere het doel heeft jonge onderzoekers te stimuleren hun wetenschappelijke inzichten in de maatschappij uit te dragen, is in dit kader actief.

Een ander voorbeeld is de ontwikkeling van 'kinderuniversiteiten' (zie paragraaf 3.6): dit zijn zeer positief en lovenswaardig initiatieven vanuit universiteiten zelf en deze beweging kan worden versterkt. De VSNU investeert momenteel bij universiteiten welke initiatieven en contacten er allemaal nog meer zijn met basisscholen en wat op dat terrein eventuele ambities zijn.

Ik zal nu samen met de VSNU, KNAW en PO Raad afspraken maken over verdere stappen.

4.3 Werken aan de 'evidence base' rond hoogbegaafdheid

Het kabinet heeft het Actieprogramma Onderwijs Bewijs opgezet dat ruimte biedt om meer kennis op te bouwen in de vorm van wetenschappelijk bewijs. Scholen en onderzoeksinstituten kunnen samen projectvoorstellen indienen. Voor het totale programma is een budget beschikbaar van ongeveer € 25 miljoen voor het primair en voortgezet onderwijs. Het is de bedoeling dat de onderzoeksresultaten breed inzetbaar zijn. Hoogbegaafdheid is één van de kernthema's in dit actieprogramma. Voorstellen rond dit thema maken meer kans op toekenning als ze zich richten op het verbeteren van de onderwijsprestaties, waarbij de verbetering via objectieve (toets)resultaten is vast te stellen of uitgaan van een signaleringsmethode die effectief is in het vroegtijdig signaleren van hoogbegaafde kinderen. We hopen zo meer kennis te verzamelen over methoden van vroegtijdige signalering en effecten van meer innovatieve vormen van onderwijs aan hoogbegaafden. Op 8 september 2008 is een landelijke uitwisselingsdag tussen scholen en onderzoekers. Het officiële plan wordt gepubliceerd op 1 oktober 2008. Alle voorstellen worden voorgelegd aan een onafhankelijke jury en besluitvorming vindt plaats in het voorjaar van 2009, zodat positief beoordeelde experimenten starten rond de zomer. Vanaf 2011 en eerder kunnen scholen en overheid profiteren van de opgedane inzichten.

4.4. Verdere uitwerking en tijdpad van het stimuleringsprogramma

Bij de uitwerking van dit stimuleringsprogramma sluit ik aan bij de goede ervaringen, die er zijn met het recente Siriusprogramma in het hoger onderwijs. Dit programma heeft ook als doel excellentie te stimuleren. Elementen zijn:

- de publicatie van een regeling voor 2009, 2010 en 2011 waar alle instellingen in de sector de kans krijgen op in te schrijven met een plan van aanpak;
- de gelijktijdige publicatie van een bijbehorend beoordelingskader met heldere toetsingscriteria voor deze schoolplannen;
- de instelling van een onafhankelijke adviescommissie - met bijbehorende ondersteuning - die de toetsing zal uitvoeren en mij een voorstel zal doen voor de honorering van beloftevolle projecten;
- een stimulans die scholen prikkelt na te denken over de vraag welke leerlingen tot de top behoren of de potentie hebben om die top te halen.

Verder wil ik de prikkel tot samenwerking en overleg tussen scholen bevorderen, bijvoorbeeld door eisen te stellen aan het aantal instellingen of leerlingen dat in het verbeterproject betrokken wordt. Ook zal ik aandacht vragen voor betrokkenheid van ouders. Binnenkort stel ik een kleine en slagvaardige adviescommissie in met een onafhankelijke voorzitter. Deze commissie zal evenwichtig worden samengesteld. Er moet ruimte zijn voor vertegenwoordiging van de (hoog)begaafde leerlingen, hun ouders en de schoolbesturen. En er is behoefte aan onafhankelijke expertise die kan beoordelen of de voorgestelde verbeterprojecten succesvol zullen zijn bij het stimuleren van excellentie.

Op dit moment ben ik in overleg met CFI over de uitvoering van de regeling. Ik streef ernaar dat de eerste verbeterprojecten op lokaal niveau van start kunnen gaan in schooljaar 2009/10. Daarom moet de regeling nog in 2008 worden gepubliceerd, zodat schoolbesturen genoeg tijd krijgen voor het maken van een gedegen plan van aanpak voor verbeterprojecten met een looptijd van drie jaar. Ik zal daarbij aandacht schenken aan een goede balans tussen enerzijds de plan- en verantwoordingslast en anderzijds de direct voor scholen en leerlingen in te zetten middelen. Om de 'planlast' voor een individueel schoolbestuur beperkt te houden, kunnen scholen eventueel ondersteuning vragen bij het opzetten en vormgeven van de verbeterprojecten. Te denken valt aan lokale partners, bijvoorbeeld gemeenten, onderwijsadviesbureaus, onderwijslectoren verbonden aan pedagogische academies, of universiteiten.

Ook dit schooljaar wil ik extra geld kunnen geven aan enkele beloftevolle projecten op lokaal niveau. Deze projecten zal ik daarom direct subsidiëren, vooruitlopend op en in de geest van deze regeling. Ik wil in het stimuleringsprogramma ook voldoende ruimte vrijmaken voor verbeterprojecten met een landelijke uitstraling, die wellicht al kunnen starten in 2008 of begin 2009. Voor zover dergelijke verbeterprojecten passen binnen de kaders van de wet SLOA, zal ik ze in dat kader laten starten.

4.5. Monitoring en evaluatie

Het is belangrijk om vast te stellen in hoeverre de verbeterprojecten daadwerkelijk zullen bijdragen aan het stimuleren van excellentie op het terrein van cognitief talent, ook bij (hoog)begaafden. Daarbij is nadrukkelijk ook de relatie aan de orde met andere activiteiten in het kader van de kwaliteitsagenda voor het primair onderwijs. Om de effectiviteit van dit stimuleringsprogramma te beoordelen en later verantwoording af te kunnen leggen, zal ik zorgen voor passende monitoring en evaluatie en de uitvoering hiervan beleggen bij een nog nader te selecteren onafhankelijk onderzoeksbureau. Ik zal uw Kamer jaarlijks rond de zomer informeren in de voortgangsrapportages over de kwaliteitsagenda.

5. Samenvatting en vooruitblik

Goede prestaties zijn niet goed genoeg, uitstekende prestaties zijn pas goed genoeg! De lat kan hoger in het Nederlandse basisonderwijs. Alleen als elk kind wordt uitgedaagd echt te laten zien wat hij kan, is onderwijs spannend en leuk. Pas dan ontstaat er een omgeving waarin het een eer is om boven het maaiveld uit te komen. Dan ontwikkelen kinderen alles wat ze in huis hebben. Dat is belangrijk voor taal en rekenen, maar ook voor alle andere vakken en talenten. Dat is goed voor de maatschappij en de economie en vooral voor die kinderen zelf.

Basisscholen en leraren in het basisonderwijs worstelen met de vraag hoe ze excellentie kunnen stimuleren. OCW trekt daarom van 2008 t/m 2011 tien miljoen uit om projecten op te starten, gericht

op het stimuleren van uitmuntende prestaties van toptalenten op basisscholen en het stimuleren van een omgeving waarin excellentie wordt gewaardeerd. Hiermee wordt ook tegemoet gekomen aan de wens vanuit het onderwijsveld om (hoog)begaafden meer uitdaging te bieden. Het is de bedoeling om nog in 2008 een regeling te publiceren op basis waarvan projecten kunnen starten in schooljaar 2009-10. Daar wil ik niet op wachten. Nog dit schooljaar zal ik een impuls geven aan enkele beloftevolle projecten.

Graag ga ik met u het gesprek aan over de inhoud van deze brief en de maatregelen die ik neem voor het stimuleren van excellentie in het basisonderwijs.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Sharon A.M. Dijkma